

ఈ నెల ప్రత్యేకం

లలిత సంగీత శిక్షణాలయం..ఆయనకదో యజ్ఞం..!

ఆయనో గాయకుడు, సంగీత దర్శకుడు, సంగీతం నేర్పే గురువు. లలిత సంగీతంలో తనదైన పట్టు సాధించి దాదాపు వెయ్యి ఆడియో కేసెట్ల రూపకల్పనలో పాలు పంచుకున్నారు. సినీ, టి.వి. ఎపిసోడ్స్ కి సంగీత దర్శకత్వం వహిస్తున్నారు. సినీ పాటల జోరుని తట్టుకుని, వివిధ వేదికలమీద లలిత సంగీత కచేరీలు చేస్తున్నారు. ఇది పెద్ద గొప్పగా అనిపించకపోవచ్చు కానీ వారంలో ఆరు రోజులు తన వృత్తితో బిజీగా వున్నా ప్రతి ఆదివారం ఆయన చేపడుతున్న ఒక కార్యక్రమం మాత్రం ఆయన్ని లలిత సంగీత రంగంలో ప్రత్యేకమైన వ్యక్తిగా నిలబెడుతుంది.

లిటిల్ మ్యూజిషియన్స్ ఎకాడెమీ పేరుతో పది సంవత్సరాల క్రిందట ఆయన మొదలుపెట్టిన 'బాలబాలికలకి ఉచిత లలిత సంగీత శిక్షణ' అన్న కార్యక్రమం నిర్విఘ్నంగా సాగుతూ ఆయన శిష్యుపరంపరని కొనసాగిస్తోంది. ప్రస్తుతం వివిధ టి.వి.ఛానెళ్ళలో వస్తున్న సింగింగ్ రియాల్టీ షోస్ లో పాల్గొనే బాల గాయనీ గాయకుల్లో 85 శాతం మంది ఈయన వద్ద శిక్షణ పొందిన వారే అంటే లలిత సంగీత రంగంలో ఆయన చేసిన, చేస్తున్న కృషి ఏమిటో తేలికగా అర్థం చేసుకోవచ్చు. జాతీయ స్థాయిలో పేరు పొందిన కారుణ్య, హేమచంద్ర లాంటి గాయకులు కూడా తొలిరోజుల్లో ఈయన వద్ద శిక్షణ పొందిన వారే!

ఆయనే రామాచారిగా అందరికీ పరిచయం ఉన్న కొమాండూరి రామాచారి గారు.

***

హైదరాబాదులో ఉంటున్న వారణాసి నాగలక్ష్మి గారితో ఫోన్ లో మాట్లాడుతున్నప్పుడు మాటల మధ్యలో వాళ్ళ అమ్మాయిని టి.వి.లో పాటల పోటీల్లో చూసామని అన్నాను. ఆ సందర్భంలో తమ పాపకి లలిత సంగీతం నేర్పిన రామాచారి గారి గురించి, ఆయన చేస్తున్న ఉచిత లలిత సంగీత శిక్షణ గురించి ప్రస్తావించారు. ఆయన పిల్లలకి సంగీతం నేర్పడంలో తీసుకుంటున్న శ్రద్ధ గురించీ, ఫలితాల గురించీ తను ప్రత్యక్షంగా గమనించానని నాగలక్ష్మి గారు చెప్పారు. రామాచారి గారి పేరు వినగానే హైదరాబాదులో ఉండగా దూరదర్శన్ లో ఆయన లలిత సంగీతం విన్న సన్నివేశాలు గుర్తొచ్చాయి. నాగలక్ష్మిగారే ఆయన ఫోన్ నంబరు ఇచ్చారు.

***

ఒకటి రెండు సార్లు పరిచయాలయ్యాక సంక్రాంతి రోజు ఇంటర్వ్యూకి టైము కుదిరింది మా ఇద్దరికీ.. దాదాపు రెండు గంటలు మాట్లాడుకున్నాం. వ్యక్తిగా, గాయకుడిగా, గురువుగా, సమాజం పట్ల బాధ్యత గల కళాకారుడిగా రామాచారి గారు చేస్తున్న సేవలూ, ఆయనకి గల భవిష్యత్ ప్రణాళికలు వివరంగా చెప్పారు.

ఎక్కడో మెదక్ దగ్గర మారు మూల పల్లెటూరిలో బాల్య జీవితాన్ని మొదలు పెట్టి, కేవలం సంగీతం నేర్చుకోవాలన్న తపనతో హైదరాబాదులో అడుగుపెట్టి ఒంటరిగా ఎన్నో ఆటుపోట్లని ఎదుర్కొని స్వయం శక్తితో ఒక్కొక్క ఇటుకే పేర్చుకుంటూ ఆయన నిర్మించుకున్న లలిత సంగీత స్వరాల పాదరింటిని 'కౌముది' పాఠకులకి పరిచయం చేయడానికి ఆనందిస్తున్నాం.

- కొముది

రామాచారి గారూ.. సర్కాంతి రోజు.. మీరు సేమిలీ తో గడిపే సమయాన్ని మేము డిస్టర్బ్ చేస్తున్నామేమో!?

లేదండీ. ఇదే మంచి రోజు. ఈ రోజు ఇలా అంతర్జాతీయంగా ఖ్యాతి పొందిన పత్రికా పాఠకులకి పరిచయం చేసే ఈ మాటలకన్నా మంచి పని ఏముంటుందండీ. !

అందరూ సినిమా పాటల హోరులో పడి కొట్టుకుపోతుంటే మీరు మాత్రం లలిత సంగీతంలో నిమగ్నమవడానికి కారణమేమిటో చెబుతారా?

మీ ప్రశ్నకి సూటి సమాధానంలోకి వెళ్ళబోయే ముందు చిన్న వివరణ. లలిత సంగీతంలో ఎక్కువ సమయం గడుపుతున్నా, నేను సినిమా సంగీతానికి వ్యతిరేకం కాదండీ. నిజానికి నేను కూడా కీరవాణి గారు లాంటి కొంతమంది ప్రముఖ సంగీత దర్శకులకి సహాయకుడిగా పనిచేసాను. నేను సొంతంగా 'ప్రేమలేఖ రాసా' అనే చిత్రానికి సంగీత దర్శకత్వం వహించాను కూడా. ఇంకా అనేక టి.వి.ఛానెళ్ళలోని సీరియల్స్ కి సంగీత దర్శకత్వం వహిస్తున్నాను.

ఐతే లలిత సంగీతం విషయానికి వస్తే -

మన తెలుగు వారి సంగీత పెన్నిధి అంతా లలిత సంగీతంలోనే ఉందండీ. అలనాడు పాలగుమ్మి విశ్వనాథం, చిత్తరంజన్, మల్లిక్, ఎన్.సి.వి.జగన్నాథాచార్యులు, బాలాంత్రపు రజనీ కాంతరావు లాంటి మహా మహులు స్వరపరచిన అనేక లలిత గేయాలు వింటే ఈ లైట్ మ్యూజిక్ గొప్పతనమేమిటో తెలుస్తుంది. సినిమా బీట్ పాటలకి అలవాటు పడిన ఈ తరానికి మన లలిత సంగీతంలో ఉన్న గొప్ప తనాన్ని పరిచయం చేయడమే కాక అందులో నిష్ణాతుల్ని చేయడం కూడా నా ఆశయం. ఆ దిశగానే నా కార్యక్రమాలన్నీ సాగుతున్నాయి.

కొత్తగా గాయనీ గాయకులౌదామనుకుంటున్న బాలబాలికలు సినిమా పాటల అభ్యాసంతో మొదలు పెడుతున్నారు. ఒక పాటని పదే పదే విని, అనుకరిస్తూ పాడడం వల్ల తప్పని సరిగా ఒరిజినల్ సింగర్స్ ప్రభావం ఉంటుంది. అలా సాధన చేసిన వారు సొంతంగా పాడడం వద్దకి వచ్చేసరికి అంత పరిణితి చూపించలేక పోవచ్చు.

ఏ ప్రభావమూ లేని లలిత గీతాలని నేర్చుకోవడంతో మొదలు పెడితే తమ సొంత గొంతు, సొంత శైలి అలవడుతాయి. తమంత తాముగా ఏ కొత్త పాటనైనా పాడే ఆత్మ విశ్వాసం వస్తుంది.

మరో కారణం - లలిత గేయాలు దాదాపు అన్నీ ఉత్తమ సాహిత్యంతో కూడుకున్నవే కాబట్టి తెలుగుభాషా మధురిమలని ఆస్వాదిస్తూ గాన ప్రపంచంలో విహరించడానికి వీలౌతుంది.

లలిత సంగీత రంగంలో మీ కృషి గురించి చెప్పండి

మరుగున పడిపోతున్న అలనాటి ప్రముఖులు స్వరపరచిన 'మనసాయెరా మాధవా.. నినుచూడ...', 'రామ చరణం...రామ చరణం..మాకు శరణం..'..లాంటి పాటలతో బాటుగా నేను సొంతంగా స్వరపరచిన లలిత గేయాలని కూడా నా వద్దకి వచ్చే పిల్లలకి

నేర్చిస్తున్నాను.

ఇంతవరకూ సంగీత దర్శకుడిగా, గాయకుడిగా, మ్యూజిక్ కండ్క్టర్ గా దాదాపు 1000 ఆడియో కేసెట్స్ రూపొందించడంలో పాలు పంచుకున్నాను. ఆకాశవాణిలో గ్రేడ్ 1 కంపోజర్ గా, బి-హై గ్రేడ్ సింగర్ గా సర్టిఫికేట్లు తెచ్చుకున్నాను.

అలానే లలిత సంగీతాన్ని సామాజిక ప్రయోజనానికి ఉపయోగించడంలోకూడా మంచి ఫలితాలని సాధించాము. ఎప్పటికప్పుడు సమాజంలో తలెత్తుతున్న సాంఘిక సమస్యల ఆధారంగా కూడా పాటలు రాసుకుని వివిధ వేదికల మీద ప్రదర్శనలిచ్చి ప్రజలని చైతన్యం చేయడంలో మా వంతు కృషి చేస్తున్నాము.

ఇటీవల పలు తెలుగు ఛానెళ్లలో వస్తున్న చిన్న పిల్లల పాటల రియాలిటీ షోస్ లోని చిచ్చర పిడుగులంతా మీ వద్ద శిక్షణ పొందిన వారే అని విన్నాము. వాళ్లని పరిచయం చేసుకునేప్పుడు పది మందిలో దాదాపు 8 మంది వరకూ మీ వద్దనే తర్ఫీదు పొందామని అంటున్నారు. ఆ విశేషాలు చెప్పండి.

మీరు విన్నది నిజమేనండీ. ఐతే నా వద్ద సినిమా పాటలు అభ్యాసం చేయడానికి ముందు వాళ్లకి లలిత సంగీతంలో ప్రావీణ్యం వచ్చేలా చేస్తున్నాము. ఇందుకోసమని 1998లో లిటిల్ మ్యూజిషియన్స్ ఎకడమీ అనే సంస్థని మొదలు పెట్టాము.

అదెలా జరిగిందంటే అప్పుడప్పుడే మద్రాసు నుంచీ తెలుగు చలన చిత్ర పరిశ్రమ హైదరాబాదుకి తరలి వస్తోంది. చాలామంది సినీ సంగీత దర్శకులు గాయనీ గాయకుల్ని మద్రాసు నుంచీ, ఇతర నగరాల నుంచీ తెచ్చుకునే వాళ్ళు. కోర్స్ పాడడానికి కూడా వేరే చోట్ల నుంచే గాయనీ గాయకుల్ని తెచ్చుకునే వారు. 'హైదరాబాదులో శాస్త్రీయ సంగీత పాడే వాళ్ళున్నారు కానీ సినిమా పాటలకి తగినట్లుగా క్రియేటివ్ గా, ఫ్లెక్సిబుల్ గా పాడే వాళ్ళు లేరని' అంటుండేవాళ్ళు.

ఒక చిన్న విషయం గమనించాలండీ.. శాస్త్రీయ సంగీతం అనేది సంగీత భాషలో గ్రామర్ లాంటిది. మన భాషలో గ్రామర్ నేర్చుకున్నాక కవితలో, కథలో వ్రాయాలంటే కావల్సిన అధ్యయనం, అభ్యాసం వేరు. అలానే లలితగీతాలు, సినిమా పాటలు పాడాలంటే అవసరమైన అభ్యాసం వేరు. ఆ వెలితిని కొంతవరకైనా పూరించే ప్రయత్నంలోనే మా లిటిల్ మ్యూజిషియన్స్ ఎకాడమీ స్థాపించడం జరిగింది.

గత పదేళ్ళుగా దాదాపు 500 పైగా బాల గాయనీ గాయకులు మా సంస్థలో శిక్షణ పొందారు. అందులో చాలామంది ఇప్పుడు గాయనీ గాయకులుగా పేరు తెచ్చుకుంటున్నారు.

ఈ సంస్థని మొదలు పెట్టాలని ఆలోచన వచ్చినప్పుడు నాకు మిత్రులైన సహ గాయనీ గాయకుల పిల్లలనీ, వాళ్లకి తెలిసిన వాళ్ళ పిల్లలనీ చేర్చి మొదటి బాచ్ మొదలు పెట్టాను. శ్రీశైవ్య అనే పాప మొదటి బాచ్ లో ఉంది. ఆమె తాతగారు ఆచార్య జి.వి.సుబ్రహ్మణ్యం గారే (అప్పటి తెలుగు యూనివర్సిటీ వైస్ ఛాన్సలర్) తమ ఇంట్లో ఒక హాల్లో క్లాసులు పెట్టుకోమని అన్నారు. ఆ విధంగా నల్లకుంటలోని జి.వి.సుబ్రహ్మణ్యం గారింట్లో మా మొదటి బాచ్ లిటిల్ మ్యూజిషియన్స్ మొదలయ్యారు. తరువాత బాచ్ సైజు పెరిగి సరికి మరో శిష్యుడు సుమీత్ సింగ్ ఇంట్లో కారులు పెట్టే సెల్లార్ కి మా సంస్థ కార్యకలాపాలు తరలించాము.

అదీ సరిపోని పరిస్థితి వచ్చినప్పటినుంచీ, ఆంధ్ర మహిళాసభ కాలేజీలో 300 మంది పట్టే ఆడిటోరియమ్ అడ్డకి తీసుకుని అక్కడ క్లాసులు పెడుతున్నాము.

1999 ఫిబ్రవరి 18వ తేదీన ప్రముఖ గాయకుడు ఎస్.పి. బాల సుబ్రహ్మణ్యంగారి చేతులమీదుగా ఎల్.ఎం.ఎ రిజిస్టర్డ్ సంస్థగా అవతరించింది. అప్పటినుంచి ఇప్పటి వరకూ బాలసుబ్రహ్మణ్యం గారు మాకు గాడ్ ఫాదర్లా ఈ సంస్థకి సలహాలు అందిస్తున్నారు.

మీ ఎకాడమీలోకి విద్యార్థుల ఎంపిక ఎలా ఉంటుంది?

మొదట్లో ఐతే తెలిసిన వాళ్ళ పిల్లలని నేనే ఆహ్వానించి మరీ శిక్షణ నిచ్చే వాడిని, ఐతే తరువాత తరువాత మౌత్ పబ్లిసిటీ ద్వారానే అందరికీ తెలిసి వాళ్ళంతట వాళ్ళే రావడం మొదలు పెట్టారు. నావద్దకి వచ్చిన వాళ్ళకి ఆడిషన్ పెడతాము. ముందుగా వాళ్ళ గాత్ర సౌలభ్యం, శృతి, లయ జ్ఞానం చూస్తాము. వాటిని బట్టి వాళ్ళు మా శిక్షణలో ముందుకి వెళ్ళగలరో లేరో నిర్ణయించి చేర్చుకోవడం జరుగుతుంది. కొంతమంది అసలు సంగీత శిక్షణ లేని వాళ్ళు వస్తుంటారు. వాళ్ళకి శాస్త్రీయ సంగీత శిక్షణ తీసుకోమని సలహా ఇస్తాము. మా వద్దకి వస్తూనే, శాస్త్రీయ సంగీత శిక్షణకి వెళుతున్న పిల్లలు కూడా చాలా మంది ఉన్నారు. మరుగుపడిన వజ్రాన్ని సాన బట్టగలము కానీ కేవలం రాయిని తీసుకుని వజ్రంగా మారతం మార్చలేము.

మీ ఎకాడమీలో శిక్షణ ఎలా వుంటుంది? ఏవరెవరు బోధిస్తారు?

ఇందులో పిల్లలకి శిక్షణ నిచ్చేది నేను ఒక్కడినే నండీ.. ఆదివారం ఉదయం 10 నుంచీ సాయంకాలం 6 వరకూ పాటలు నేర్పిస్తాము. మా వద్దకి వచ్చిన పిల్లల్లో వాళ్ళ అనుభవాన్ని బట్టి, గాత్ర పరిణితిని బట్టి గ్రేడులుగా విభజించి బాచ్ ల వారి శిక్షణ నిస్తాను.

మా వద్ద శిక్షణ ఎలా ఉంటుందంటే- నేను ముఖ్యంగా లలిత సంగీతంతో మొదలు పెడతానని చెప్పాను కదా. స్వచ్ఛత, స్పష్టత, మైక్ ఫోకస్, వాయిస్ త్రోయింగ్, భావ ప్రకటన, బోడీ లాంగ్వేజ్, స్టేజ్ ప్రజెన్స్..ఇలాంటి వాటిమీద ఎక్కువ కేంద్రీకరిస్తాను. మారుతున్న కాలానుగుణంగా పాటలు పాడడం అంటే కేవలం గాత్రకచేరిలా ఉండడంలేదు. పబ్లిక్ లో పైకి రావాలనుకున్న గాయనీగాయకులు ఇవన్నీ నేర్చుకోవడం తప్పని సరి. పైగా ఈ రోజుల్లో వస్తున్న టి.వి. కార్యక్రమాల్లో సింగర్ యొక్క ప్రతి కదలికనీ క్లోజప్ లో చూపిస్తున్నప్పుడు ప్రతి కదలికలోనూ ప్రాఫెషనలిజం కనిపించాలి. అందుకే గాత్రంతో బాటు ఇలాంటి లక్షణాలన్నింటిలోనూ వాళ్ళు ఆల్ రౌండ్స్ అయ్యేలా చూస్తాము.

ఒక సారి ఇలా టెక్నిక్స్ అన్నీ నేర్చుకున్న వాళ్ళు, టి.వి. షోస్ కి వెళ్ళబోయే ముందు వాళ్ళు పాడబోయే పాటలతో నా వద్దకి వస్తారు. వాటికి మెరుగులు దిద్ది, పోటీకి కావల్సిన మెళకువలు చెప్పి పంపిస్తుంటాను. మీరింతకుముందు చెప్పారే టి.వి. రియాల్టీ కార్యక్రమాల్లో చూసాననీ.. ఆ మెరికలు ఇలా తయారైన వారే.

మీ వద్ద ఇలాంటి శిక్షణా కాలం ఎంత వుంటుంది?

దీనికొక పరిమితి అంటూ ఉండదండీ.. వాళ్ళు తృప్తిగా పాడుతున్నాం అనుకునేంత వరకూ వస్తూనే ఉంటారు. ఐతే సాధారణంగా ఇంటర్మీడియట్ క్లాసుకి వచ్చే వరకూ మాత్రమే మా క్లాసుకి అనుమతిస్తాము.

దీనికి ఫీజు ఎంత వుంటుంది?

అస్సలేమీ తీసుకోమండీ. అంతా ఉచితంగానే బోధిస్తాము. కనీసం ఎలాంటి బహుమతులు కూడా తీసుకోము. ఇలాగే గత 10 సంవత్సరాలుగా కొనసాగిస్తున్నాము. ఇక ముందుకూడా ఇలానే కొనసాగించాలని నా ఆశయం.

కేవలం హైదరాబాదు లోని పిల్లలకే ఇది పరిమితమా లేక?

నా వద్దకి నెల్లూరు, విశాఖపట్నం, కరీమ్నగర్ లాంటి దూర ప్రాంతాల నుంచి కూడా వస్తుంటారు. బస్సు ఛార్జీలు పెట్టుకోలేని వాళ్ళకి ఛార్జీలు కూడా మేమే భరిస్తాము.

మీ వద్ద ఇలా శిక్షణ పొందిన పిల్లలతో మీ అనుభవాలు ఎలా వున్నాయి?

ఓ..అద్భుతం అండీ. ఆదివారం వాళ్ళతో గడిపే ప్రతి నిమిషాన్నీ నేను మనస్ఫూర్తిగా ఆనందిస్తాను. నిజానికి ఆదివారం నాకు బయట ప్రాఫెషనల్ కార్యక్రమాలు వచ్చే రోజు. ఐనా ఈ పిల్లలకోసమని వాటిని కూడా ఒప్పుకోను. అలానే నేను ఈ లిటిల్ మ్యూజిషియన్స్ ఎకాడెమీ ప్రారంభించిన కొత్తలో 'ఆం..రామాచారి అంటే పిల్లలకి పాటలు నేర్పే వాడే..'. అని నన్నొక సంగీత దర్శకుడిగా కానీ, ప్రాఫెషనల్ సింగర్ గానీ అంతగా గుర్తించే వాళ్ళు కాదు. ఆ ఇమేజ్ నుంచీ బయట పడడానికి కొంతకాలం పట్టింది. ఏమైనా ఆరు రోజులు నా ప్రాఫెషన్ కోసం పడిన తపన కంటే ఒక్క రోజు వీళ్ళతో గడపడం నాకెంతో తృప్తినిస్తుంది.

నా వద్ద నేర్చుకున్న పిల్లలతో వివిధ వేదికలమీద ప్రదర్శనలిస్తుంటాము. నేనే వాళ్ళని వివిధ వేదికల మీద పరిచయం చేస్తుంటాను. కేవలం హైదరాబాదు సంస్థలే కాక ఢిల్లీ, ముంబాయి. చెన్నై, బెంగుళూరు లాంటి బయట నగరాల నుంచీ కూడా మా బాలగాయనీ గాయకుల కార్యక్రమాలకి ఆహ్వానాలు వస్తుంటాయి.

నావద్ద నేర్చుకున్న పాత విద్యార్థులంతా కలిసి అల్పమినా ఆఫ్ లిటిల్ మ్యూజిషియన్స్ ఎకాడెమీ అనే పేరుతో ఒక సంస్థగా ఏర్పడి వారూ మరికొంతమందికి సహాయం చేస్తున్నారు. నా వద్ద నేర్చుకున్న పిల్లలు వచ్చి నాతో సంగీతపరమైన చర్చలు చేస్తున్నప్పుడు నేను చాలా తృప్తిగా, గర్వంగా ఫీలౌతుంటాను.

ఈ సంగీత ప్రస్థానంలో మరపురాని సంఘటనలు ఏవైనా చెబుతారా?

ఓ..చాలా ఉన్నాయండీ.

మా ఎకాడెమీ లో శిక్షణ ఎలా ఉంటుందంటే పిల్లలంతా హాలు బయటే చెప్పులు వదిలేసి, లోనికి వస్తారు. అందరూ కిందనే కూర్చుంటారు. వారితో పాటు వచ్చిన పేరెంట్స్ కూడ లోనికి వచ్చి వెనకాల కుర్చీల్లో కూర్చుంటారు. మేము పాటల మధ్యలో పిల్లల వ్యక్తిత్వ వికాసం గురించీ, మానవీయ విలువల గురించి కూడ చెబుతుంటాము. అవసరమైనప్పుడు ఆయా రంగంలో నిష్ణాతులని తీసుకువచ్చి పిల్లలకి చదువు విషయంలో కూడా సలహాలు ఇప్పిస్తుంటాము. అంటే మావద్ద పిల్లల సర్వతోముఖాభివృద్ధికి అవసరమైన అంశాలనన్నింటినీ ఉచితంగా బోధిస్తామన్న మాట.

ఒక సారి మేము క్లాసులో చెప్పిన కుటుంబవిలులవ గురించిన విన్న ఒక పాప, వాళ్ళ అమ్మ నాన్నలతో ' నాయనమ్మను పల్లెటూరి నుంచీ తీసుకొచ్చి మనవద్దే ఉంచుకుందాం. నాకు నానమ్మ దగ్గర పడుకుని చందమామ కథలు చెప్పించుకోవాలని ఉంది...' అని చెప్పిందట. ఈ విషయాన్ని తల్లిదండ్రులే నాకు స్వయంగా చెప్పారు.

ఇంకోసారి ఒక మార్వాడీ స్కూల్లో పేరెంట్స్ మీట్ సందర్భంగా మా పిల్లలతో పాట కచేరీ పెట్టారు. అందులో ఒకపాటని హిందీలో సొంతంగా వ్రాయించి పిల్లలతో పాడించాను. అర్థం ఎలా ఉంటుందంటే - అమ్మానాన్నా..మీరు మేము అడిగిన వన్నీ ఇస్తున్నారు, మంచి స్కూలుకి పంపిస్తున్నారు. సాయంకాలం ఇంటికి వచ్చేసరికి తాళం మమ్మల్ని ఆహ్వానిస్తుంది. రిఫిజిరేటర్ మా ఆకలి తీరుస్తుంది .టి.వి. మాకు కబుర్లు చెబుతుంది. మిమ్మల్ని చూసే లోగా నిద్ర మమ్మల్ని నిద్ర పుచ్చుతుంది. - ఇలా సాగుతుంది.

పాట పూర్తయే సరికి ఇద్దరు తల్లులు వేదిక మీదికి వచ్చి కళ్ళవెంబడి నీళ్ళు పెట్టుకుంటూ- ఇంక నుంచీ సాయంకాలం పెందలకాడే ఇంటికి వచ్చి తమ పిల్లల్ని చూసుకుంటామని అందరి సమక్షంలో ప్రకటించారు.

ఇంకోసారి మా ఎకడెమీ పిల్లలతో చెన్నైలో కార్యక్రమం చేస్తున్నప్పుడు ఎస్సీ బాల సుబ్రహ్మణ్యం గారు వేదిక మీదనే ఉద్యేగానికి లోనై ఆనంద బాష్పాలు కార్చారు. పది పదిహేను నిమిషాల పాటు సభంతా ఉద్యిగ్గుభితమై పోయింది.

ఇంక నా శిష్యులు సాధిస్తున్న విజయాల గురించి వేరే చెప్పాల్సిన అవసరం లేదు కదా..

కారుణ్య(ఇండియన్ ఐడోల్), హేమ చంద్ర(జీ-సరిగమప), ఇర్పాన్ ఆలీ (వాయిస్ ఆఫ్ ఇండియా), ఇంకా నేపథ్యగాయనీ గాయకులు దీపు, గీతా మాధురి, ప్రణవి, శ్రావణి, హర్షిత, నాగసాహితి..వగైరా అనేక మంది సంగీత ప్రపంచంలో పేరు తెచ్చుకుంటున్నారు.

అసలు మీదేవారు? మీ బాల్యం..సంగీతం పట్ల మీకు ఆసక్తి మొదలైన వైనం..వగైరా వివరాలు చెప్పండి.

మాది మెదక్ జిల్లా శివ్వంపేట మండలంలో పెద గొట్టుముక్కల అనే అతి చిన్న పల్లెటూరు. మొత్తం కలిపి 200 ఇళ్ళుంటాయేమో. అంతా మెట్టప్రాంతం. పక్కనే అడవి.. వ్యవసాయం అంతంత మాత్రమే. చదువూ, నాగరికతా..ఇలాంటివన్నీ కొత్త మాటలే అలాంటి ప్రాంతాల్లో.

నేను 1964 జనవరి 22 న పుట్టాను. నాన్న గారి పేరి కొమాండూరి కృష్ణమాచార్యులు, అమ్మ గారి పేరు యశోదమ్మ. ఇంట్లో నేనే పెద్ద సంతానం. నా తరువాత ఒక తమ్ముడు, ఒక చెల్లి పుట్టారు.

నాన్న వూళ్ళోనే పౌరోహిత్యం చేస్తుండే వారు.

మా వూళ్ళో ఎలిమెంటరీ స్కూలు కూడా సరిగా ఉండేది కాదు. ఒకటే గది. దాన్నే స్కూలు అనే వారు. ఎక్కువమంది పిల్లలం పక్కనే ఉన్న చెట్ల కింద కూర్చునే చదువుకునే వాళ్ళం. హైస్కూలు కైతే మూడు కిలో మీటర్ల దూరంలో ఉన్న గోమారం అనే వూరికి వెళ్ళేవాళ్ళం. ముందు చెప్పినట్లేచదువుల మీద అంత అవగాహన లేక పోవడంతో హైస్కూలు వరకూ వానాకాలం చదువులే. తెలుగు మీడియమ్ లో పదో తరగతి మొదటి ప్రయత్నంలో ఫెయిల్ అయ్యాను.

చదువుల సంగతి ఇలా వుంటే చిన్నప్పటినుంచి సంగీతం, అంటే తెలీని ఆకర్షణ మొదలైంది. ఇండుకు కారణాలనేకం. నాన్నగారు పౌరోహిత్యం చేసే సమయాల్లో శ్రావ్యంగా భగవంతుడిని కీర్తిస్తూ పాటలు పాడే వారు. అతి చిన్న వయసులోనే నన్ను బాగా ఆకర్షించిన విషయం అదీ. నాన్న గారు హరి కథలు కూడా చెప్పేవారు. నేను ఆయనకి సహాయకుడిగా వేదిక ఎక్కుతుండేవాడిని. అలానే నాన్నగారు చదువుకున్న వూరైన యాదగిరి గుట్టకి సంబరాల సమయంలో వెళ్ళేవాళ్ళు. నేనూ ఆయనతో వెళ్ళి యాదగిరి సంబరాల్లో జరిగే జానపద

కార్యక్రమాలు చూసి బాగా ఆకర్షితుడయ్యేవాడిని. చుట్టు పక్కల ఎక్కడ కోలాటాలూ, ఒగ్గు కథలూ జరిగినా తప్పని జరిగా హాజరయ్యే వాడిని. వాటిని చూసి వచ్చి, మా మిత్రుల వద్ద నా సొంత శైలిలో వాటిని మళ్ళీ రిపీట్ చేసేవాడిని. ఈ విధంగా చిన్నప్పటినుంచీ బహు ముఖాలుగా సంగీతం అంటే బలీయమైన ఆకర్షణ ఏర్పడింది.

మీరు హైదరాబాదు ఎప్పుడొచ్చారు? అది ఎలా జరిగింది? మీ హైదరాబాదు తొలిరోజుల గురించి చెప్పండి.

పదో తరగతిలో ఉండగానే మా హైస్కూలుకి హైదరాబాదునుంచి భారతి అనే మేడమ్ ఏదో ట్రైనింగ్ కి వచ్చారు. ఆవిడ అప్పటికే హైదరాబాదులో ప్రభుత్వ సంగీత కళాశాలలో వీణ నేర్చుకుంటున్నారు. నా గొంతు విని, పాటల పట్ల నాకున్న ఆసక్తిని గమనించీ, హైదరాబాదు వస్తే మంచి భవిష్యత్తు ఉంటుంది అని సలహా ఇచ్చారు.. ఐతే నేను పదో తరగతి ఫెయిలయ్యానని చెప్పాను కదా. సహజంగానే నాన్నగారు మళ్ళీ పరీక్షలమీద దృష్టి పెట్టమని చెప్పారు. ఆ సమయంలో 10 క్లాసు ఫెయిలయిన కుర్రాడు 'హైదరాబాదు వెళ్ళి సంగీతం నేర్చుకుంటాన'ంటే ఏ తండ్రి మాత్రం ఒప్పుకోగలరు. వాళ్ళ దృష్టిలో వాళ్ళు చెప్పిందే సమంజసం. కానీ సంగీతం పట్ల నాకున్న మక్కువ నన్ను ఆపలేకపోయింది. ఒక్కడినే హైదరాబాదు వొచ్చి భారతి మేడమ్ గారిని కలిసాను. ఆవిడే నన్ను గవర్నమెంట్ మ్యూజిక్ కాలేజీలో చేర్పించారు.

ఐతే నివాసం ఎలా? మా వూరి నుంచీ వచ్చి హైదరాబాదులో చదువుకుంటున్న కొంతమంది కుర్రాళ్ళు సికింద్రాబాదులో ఒక రూములో ఉంటున్నారు. నన్ను కూడా వాళ్ళతో ఉంచుకోమని అభ్యర్థించాను. నేను డబ్బులు ఇచ్చుకోలేను కాబట్టి వాళ్ళకి కావల్సిన వంట చేయడం, సరుకులు తేవడం, ఇల్లు శుభ్రం చేయడం ..వగైరా పనులన్నీ నేను చేసే ఒప్పందం మీద నన్ను ఉచితంగా ఆ రూములో ఉంచుకునేందుకు ఒప్పుకున్నారు. అందరి పరిస్థితి అంతంత మాత్రమే కాబట్టి అన్నం మాత్రం వండేవాడిని. ఏ వంకాయో వేసుకునే వాళ్ళం. పక్కనే ఒక స్వీట్ షాపు ఉండేది. అతను వెన్న తీసి వేసాక మిగిలిన నీళ్ళ మజ్జిగ అమ్మే వాడు. 10 పైసలకి అది తెచ్చేవాడిని. అదే పంచభక్త్య పరమాన్నం ఆ రోజుల్లో.

బస్సు ప్రయాణానికి కూడా డబ్బులు ఉండేవికాదు. ఎన్ని కిలోమీటర్లైనా నడిచే వెళ్ళే వాడిని.

అలా మ్యూజిక్ కాలేజీలో చదువుకుంటూనే 'బాలానందం' కార్యక్రమాల్లో పాల్గొనడానికి 'ఆకాశవాణి' కి వెళ్ళానొకసారి. అక్కడ పరిచయమైన జానకీరాణి అక్కయ్య గారు నన్ను శారదాశ్రీనివాసన్ గారికి పరిచయం చేసారు. ఆవిడే నన్ను ఓరుగంటి లీలావతి గారనే మ్యూజిక్ టీచర్ గారికి పరిచయం చేసారు. ఆవిడ నాకు ఉచితంగా సంగీతం నేర్పడానికి ఒప్పుకున్నారు.

ఆ విధంగా ఒక వైపు మ్యూజిక్ కాలేజీలోనూ, మరో వైపు లీలావతి గారి వద్దా సంగీతం నేర్చుకుంటూ మధ్య మధ్యలో - ఆకాశవాణిలో చిన్న చిన్న కార్యక్రమాల్లో పాల్గొంటూ ఉండేవాడిని. ఓరుగంటి లీలావతి గారు నన్ను సొంత కుటుంబ సభ్యుడిలా చూసుకునే వారు. వాళ్ళంటికి పాఠాలు నేర్చుకోడానికి వెళ్ళినప్పుడు భోజనం కూడా ఉచితంగా పెట్టేవారు.

అలా జరుగుతున్నప్పుడే సాయిబాబా గారనే సంగీతదర్శకుడు పరిచయమయ్యారు. ఆయన ద్వారా ఆయన ట్రూప్ లో చేరి స్టేజ్ కార్యక్రమాలు ఇస్తుండే వాడిని. అలా కొంచెం కొంచెం ఆదాయం కూడా రావడం మొదలైంది

ఇదిలా ఉండగా..మరో వైపు నుంచీ చదువుకూడా పూర్తిచేయడం మొదలు పెట్టాను. 10వ తరగతి ప్రైవేటుగా రాసి పాసయ్యాను. మధ్యలో రెండేళ్ళు మెడ్యల్ వెళ్ళి ఇంటర్మీడియట్ చదివి మళ్ళీ హైదరాబాదు వచ్చేసి డిగ్రీ పూర్తి చేసాను. తరువాత ఉద్యోగంలో చేరాక బి.యి.డి పూర్తి చేసాను.

ఉద్యోగం అంటే మొదట్లో ఒక ఆఫీసులో బోయ్‌గా చేరాను. డిగ్రీ వచ్చాక ఒక స్కూల్లో మ్యూజిక్ అసిస్టెంట్‌గా చేరాను. తరువాత ఆల్ సెయింట్స్ హైస్కూల్లో చాలా రోజులు మ్యూజిక్ టీచర్‌గా చేసాక, రిజైన్ చేసి, ఫుల్ టైమ్ సంగీతాన్ని ప్రొఫెషన్‌గా తీసుకున్నాను.

మీ పట్టుదలకి అభినందనలండీ..

పట్టుదల అంటేనండీ..నేను హైదరాబాదు వచ్చిన కొత్తలో మీకు ఇంతకు ముందు చెప్పిన ఇబ్బందులకంటే కల్చరల్ షాక్ ఎక్కువ ఇబ్బంది పెట్టింది నన్ను. తెలంగాణా మారు మూల పల్లెనుంచీ వచ్చిన నాకు భాషా సంస్కారం అంతంత మాత్రమే ఉండేది. హిందీ, ఇంగ్లీషు అస్సలు రావు. ఎవరి వద్దైనా వెళ్ళి అయిదు నిమిషాలు మాట్లాడాలంటే సిగ్గుగా అనిపించేది. అదే టైములో ఒక పక్క సంగీత సాధన, మరో వైపు చదువూ.. అలాంటప్పుడే నాకంటూ నేను ఒక ప్రణాళిక వేసుకునే వాడిని. నాలో ఉన్న లోపాలేమిటి, వాటిని అధిగమించడానికి ఎలా సాధన చెయ్యాలి అని నాకు నేనే ఒక నిశ్చయానికి వచ్చేవాడిని. విధంగా పట్టుదలతో నే నన్ను నేను సంస్కరించుకుంటూ అందరితో పరిచయాలు పెంచుకున్నాను.

ఇంకో ఛాలెంజ్ ఏమిటంటే. ఆ రోజుల్లో ఎవరూ తెలీదు నాకు (ఈ రోజుల్లో ఐతే నేను నా స్టూడెంట్స్ ని తీసుకెళ్ళి అందరికీ పరిచయం చేసి వీళ్ళకి అవకాశ మివ్వండి.. అని చెప్పగలుగుతున్నాను) నా అంతట నేనే వెళ్ళి అందరికీ పరిచయం చేసుకోవడం, వాళ్ళకి నా మీద నమ్మకం కలిగేలా చేసుకోవడం.. అదొక అనుభవం. అదృష్టవశాత్తూ అన్నీ మంచి పరిచయాలే జరిగాయి నాకు.

ఈ రోజు నేను ఉచితంగా ఇలా పిల్లలకి లలిత సంగీతం నేర్పడానికి ఒక కారణం , నా తొలిరోజుల్లో నాకు ఉచితంగా సంగీతం నేర్పిన గురువు గార్ల ప్రేరణే అని చెప్పుకోవచ్చు.

మీ కుటుంబ సభ్యుల గురించి..

నా శ్రీమతి పేరు సుజాత. అరోరా డిగ్రీ కాలేజీలో తెలుగు-సంస్కృతం లెక్చరర్‌గా పనిచేస్తోంది. అబ్బాయి పేరు సాకేత్ . ఇంటర్మీడియట్ చదువుతున్నాడు. 'మా' టి.వి. లో వచ్చే 'ఐడియా సూపర్ సింగర్' కార్యక్రమానికి యాంకర్‌గా కూడా పనిచేస్తున్నాడు. అమ్మాయి సాహితి 5 వ తరగతి చదువుతోంది. పిల్లలిద్దరికీ సంగీతంలో ప్రవేశం ఉంది. బాగా పాడుతారు.

బాల్యాన్ని ఆనందంగా గడిపిన పిల్లలు భవిష్యత్తులో తమ వ్యక్తిత్వాన్ని సరైన మార్గంలో మలచుకోగలరని నా విశ్వాసం. నా చిన్నప్పుడు చదువు సంధ్యలెలా ఉన్నా చిన్నవయసులో, పల్లెటూరిలో లభించే చిన్న చిన్న ఆనందాలని పూర్తిగా అనుభవించాను. వీధుల్లో ఆడుకోవడం, చెరువుల్లో ఈత కొట్టడం వగైరా అన్నింటిలో ఉండేవాడిని. మా పిల్లలకి కూడా ఆడుకోవడానికి పూర్తి స్వేచ్ఛనిస్తాను. కేవలం చదువులకోసమని వాళ్ళు ఎదురుచూసే చిన్న చిన్న ఆనందాలని తిరస్కరించను.

ఎక్కడో పల్లెటూరినుంచీ ఒంటరిగా నగరానికి వచ్చారు. మీకంటూ ఒక గుర్తింపును తెచ్చుకోవడమే కాక మరింతమంది శిష్యుల్ని తయారు చేస్తున్నారు, అదీ ఏమాత్రం ప్రతిఫలం ఆశించకుండా. మరి ఇక్కడి నుంచీ ఇంకా ఎక్కడి దాకా మీ స్వర ప్రస్థానం..?

చాలా భవిష్యత్ ప్రణాళికలున్నాయండీ. ముందుగా మా సంస్థకొక సొంత భవనం కోసం చూస్తున్నాం. బాలసుబ్రహ్మణ్యంగారి సహకారంతో నిధుల సేకరణకోసం బెనిఫిట్ కార్యక్రమాలు నిర్వహించాము. ఈ ప్రణాళిక విజయవంతం కావడనికి ఇంకా నిధుల సేకరణ చేస్తున్నాము. ఎవరైనా స్వచ్ఛందంగా మా సంస్థకి సహాయం చేయాలకున్న వాళ్ళు నన్ను నేరుగా సంప్రదించవచ్చు. (ఫోన్: 91-92465 42427 Email: sriram.koushik@yahoo.com)

సొంత భవనం పని అయ్యాక, కొంతమంది అనాధ బాల బాలికల్ని దత్తత చేసుకుని వారికి చదువుతో బాటు సంగీత రంగంలో కూడా శిక్షణ నివ్వాలని మరొక ఆలోచన ఉంది. ఇప్పటికే ఒక సింగరేణి కాలరీస్ నుంచీ ఒక పేద బాలికని దత్తత తీసుకుని కొంతమంది దాతల సహకారంతో ఉచితంగా విద్యా సదుపాయాలు కల్పించాము. నేను ఉచితంగా సంగీతశిక్షణ నిస్తున్నాను.

ఇంకొక దీర్ఘకాలిక ప్రణాళిక ఏమిటంటే - యాదగిరిగుట్ట లాంటి చోట వృద్ధ సంగీత కళాకారులకి ఓల్డేజ్ హోమ్ ఒకటి స్థాపించాలని ఉంది.

ఈ మూడు ప్రాజెక్టులూ విజయవంతం చేయడమే నా ముందున్న కర్తవ్యం.

నా జీవితంలో నా కృషితో పాటు నాకు ఎంతోమంది సహాయం చేశారు. అలాంటి సహాయాన్నే నేనూ మరి కొంతమందికి అందించాలనేది నా తాపత్రయం.

మీ ఆశయాల్ని నెరవేరి, తెలుగు లలిత సంగీత రంగంలో మీ కృషి చిరస్థాయిగా నిలిచిపోవాలని కౌముది మనస్ఫూర్తిగా కోరుకుంటోంది. మీకూ , మీ కుటుంబసభ్యులకీ సర్వకాలి శుభాకాంక్షలు.

చాలా సంతోషమండీ. ఈ విధంగా 'కౌముది' పాఠకులకి పరిచయం కావడం, మా కార్యక్రమాల గురించి పదిమందికీ తెలియచేసే అవకాశం రావడం నా అదృష్టంగా భావిస్తున్నాను. మీకు నా కృతజ్ఞతలు.

